
Saksnr: 2021/39112-1
Saksbehandlar: Karl Viken

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for samferdsel og mobilitet		08.09.2021

HU SAMO Budsjett 2022/økonomiplan 2022-2025 - arbeidsdokument 3/21

Forslag til uttale

1. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert samla opplegg for driftsbudsjett 2022.
2. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert opplegg for investeringsbudsjett 2022- 2025.
3. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert budsjett for sektoren mobilitet og kollektiv fordelt på løyvingnivå og med innarbeidde salderingstiltak.
4. Hovudutval for samferdsel og mobilitet sluttar seg til presentert budsjett for sektoren infrastruktur og veg fordelt på løyvingnivå og med innarbeidde salderingstiltak.

Samandrag

I denne saka får hovudutval for samferdsel og mobilitet budsjettet til handsaming. I tillegg til handsaming av sektorbudsjetta for mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg fordelt på løyvingnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2022, handsamar også hovudutvalet felles budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2022- 2025.

Håkon Rasmussen
avdelingsdirektør

Dina Lefdal
avdelingsdirektør

Saksutgreiing

Bakgrunn for saka

I denne saka handsamar hovudutval for samferdsel og mobilitet budsjettet. I tillegg til handsaming av sektorbudsjetta for mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg fordelt på løyvingsnivå og innarbeidde salderingstiltak for 2022, handsamar også hovudutvalet felles sentrale budsjettmoment og investeringsbudsjettet for perioden 2022- 2025.

Saka har slik inndeling:

Innleiing

1 Fellesdel - driftsbudsjett 2022

2 Fellesdel - Investeringsbudsjett 2022- 2025

3 Sektorbudsjett

- Mobilitet og kollektiv
- Infrastruktur og veg

Innleiing

Prosess arbeidsdokument 3

Involvering av hovudutval

Eit sentralt moment i denne runden av budsjettprosessen er involveringa av hovudutvala i forkant av finansutvalet. Hovudutvala får avdelingsdirektørane sitt budsjett presentert, og her er fordeling av sektorramme på løyvingsnivå og val av salderingstiltak innanfor kvar sektor det mest sentrale.

Hovudutvala kan så gje uttale om sektorbudsjett, delar av investeringsbudsjettet og ein del som gjeld totalitet og som er felles for heile budsjettet. Alle sektorane sine budsjett vert handsama i respektive utval. Uttalane frå dei ulike utvala vert del av grunnlaget for handsaminga i finansutvalet.

Dei ulike sektorbudsjetta som vert presentert er avdelingsdirektørane sine eigne budsjettopplegg. Fylkeskommunedirektøren har utover dette eit overordna ansvar for at totaliteten i heile budsjettet heng saman.

To felles delar og sektorspesifikke delar

Alle utvalssakene som handsamast i denne omgang har tre delar. Det er to felles delar som kjem til handsaming i alle møte. Den fyrste innehar element i budsjettet for 2022 som er felles for alle sektorar og som ligg i det totale budsjettopplegget til Vestland for 2022. Den andre delen er investeringsbudsjett; det vert presentert endeleg opplegg til investeringsprogram for bygg og eigedom og investeringsprogram for kollektiv perioden 2022-2025. Det vert lagt opp til at hovudutvala også gjev ein uttale på desse to fyrste delane, og desse vil ligga ved når finansutvalet har si handsaming.

Den siste og tredje delen i alle hovudutvalssakene er sektorspesifikk, og dei ulike sektorbudsjetta kjem til handsaming og uttale i sine respektive hovudutval. Stabsavdelingane og tannhelse høyrer ikkje inn under noko hovudutval, og desse sektorbudsjetta vert presentert og kjem til handsaming i finansutvalet.

Som eksempel vil budsjettsaka som går til hovudutval for samferdsel og mobilitet ha slik struktur:

Del I. Fellesdel: Budsjett 2022

Del II. Fellesdel: Investeringsbudsjett 2022- 2025

Del III. Sektorbudsjett mobilitet og kollektiv og infrastruktur og veg

Hovudutval for samferdsel og mobilitet gjev sin uttale til dei to fellesdelane og dei to presenterte sektorbudsjetta.

Sektorar utan utval

Som nemnt er det sektorar som ikkje høyrer innunder eit spesifikt hovudutval;

- Organisasjon og økonomi
- Strategi og digitalisering
- Tannhelse (ligg innunder Strategi og digitalisering)

Presentert budsjett frå respektive avdelingsdirektørar og fylkestannlegen ligg også som referatsaker til finansutvalssaka, tilsvarande hovudutvalssakene med dei andre sektorbudsjetta.

Finansutvalet gjer så prosessvedtak på alle sektorbudsjetta. Uttalar frå hovudutvala vert ettersendt, og vert del av grunnlaget for finansutvalshandsaminga.

Førebels budsjetttramme for kontrollutvalet vert og presentert for finansutvalet som tek dette til orientering. Sistnemnde vert i etterkant utarbeidd av sekretariat for kontrollutvalet, og er del av budsjettområde politisk styring og kontrollorgan.

Under er ein oppsummerande tabell:

Utval	Dato	Handsaming
Hovudutval for opplæring og kompetanse	8.sept.	Utale til sektorbudsjett for opplæring og fellesdelar
Hovudutval for samferdsel og mobilitet	8.sept.	Utale til sektorbudsjett for veg og infrastruktur og mobilitet og kollektiv og fellesdelar
Hovudutval for kultur, idrett og integrering	8.sept.	Utale til sektorbudsjett for kultur og fellesdelar
Hovudutval for næring	8.sept.	Utale til sektorbudsjett for innovasjon og næring og fellesdelar
Finansutval	21.sept.	Prosessvedtak alle sektorbudsjett og fellesdelar
		Budsjett for kontrollutvalet til orientering

Saldering driftsbudsjett 2022 - reduksjon på 100 mill. kr

Finansutvalet gjorde i førre møte følgjande prosessvedtak som gjer at salderinga av 2022- budsjettet til sektorane kan oppsummerast slik;

- 100 mill. kr i total budsjettreduksjon
- Meirbehov og nye tiltak skal takast innanfor rammene
- Alternative tiltak til dei som er innarbeida synleggjort

Dette er nærare gjort greie for under del 1 fellesdel driftsbudsjett 2022.

Budsjettmessige klimakonsekvensar

Klimabudsjettet er eit viktig styringsverktøy for å redusere klimagassutslepp fram mot 2030. I endeleg budsjettframlegg frå finansutvalet som kjem til handsaming i november, vil det vere eit eige klimakapittel. Framstillinga vil vere mest mogeleg oppdatert og relevant for Vestland fylkeskommune sin situasjon for 2022, og åra framover. I samband med den politiske handsaminga av budsjett 2021- 2024 så vart det signalisert eit ynskje om å vri framstillinga av utsleppa til å gjelde det geografiske området Vestland; og med det ikkje berre ha fokus på utsleppa som gjeld eiga drift. Det vil vere ei vidareutvikling av klimabudsjettet i den retning i budsjett for 2020.

I denne omgang vil dei einskilde sektorbudsjetta som avdelingsdirektørane leverer innehalde ei oppdatert klimavurdering. Informasjonen her vil kunne vere viktig i utarbeidinga av Vestland fylkeskommune sitt klimabudsjett. Kvar sektor har sine klima- og miljøkontaktar som stetter opp under dette arbeidet. Nytt i år er at ein vil freiste å konkretisere tiltaka som ligg i dei presenterte sektorbudsjetta i høve til om dei bidreg til reduksjonar av klimagassar.

Investeringsbudsjett

På dette tidspunktet i fjor fekk hovudutvala og finansutvalet eit fullstendig investeringsbudsjett til presentasjon. I dette arbeidsdokumentet vert to av tre investeringsprogram presentert; bygg og eigedom og kollektiv. Vegsektoren sitt investeringsprogram for dei neste fire åra kjem ikkje til handsaming før neste møte i finansutvalet i oktober. Dette kjem av at investeringsplanen for vegsektoren må vere i samsvar med opplegget i regional transportplan, og dette er ikkje mogleg før tidlegast til neste møte i finansutvalet.

Oppfølgingspunkt

Status kopling mellom planarbeid og økonomiplan

Fylkeskommunedirektøren nemnde i arbeidsdokument 2/21 arbeidet med å kople planane med økonomiplanen, slik at det samla planverket peikar i same retning og har felles målsetjingar. Dette vil styrke både utviklingsplanen og økonomiplanen som styringsreiskap.

Avdelingane arbeider med tiltak knytt til utviklingsplanen. For å kople dette arbeidet saman med økonomiplanarbeidet ser ein på mogelege måtar å få plantiltaka inn som ein del av budsjettarbeidet gjennom året.

Ei arbeidsgruppe med representantar frå planseksjonen og økonomiseksjon ser på dette. Så langt har ein konkludert med at det vil vere naturleg med eit eige kapittel i budsjettdokumentet der plantiltaka vert omtala med utgangspunkt i handlingsprogramma for gjeldande planar.

I første omgang tek ein sikte på eit fellesavsnitt i budsjettdokumentet for 2022 der aktuelle plantiltak og handlingsprogram vert omtala og så langt mogeleg kopla mot løyvingar i budsjettet og økonomiplanen. På same måte som for klimatiltaka, er målsetjinga også for plantiltaka å utvide omtalen og gjera den meir avdelingsspesifikk etter kvart som avdelingane vert kjende med arbeidsmåten.

Planmidlar bybanen byggesteg 5

I samband med handsaminga av arbeidsdokument 2 i finansutvalet vart det stilt spørsmål ved budsjettering og bruk av planleggingsmidlar til byggesteg 5 av bybanen. Det er sett opp planleggingsmidlar til dette føremålet også i investeringsbudsjett for kommande perioden 2022- 2025. Det formelle grunnlaget for desse midlane og finansieringa gjennom bompengar ligg i St.prp. 11S (2017-18) til Bypakke Bergen, og porteføljestyringa av Miljøløftet sin handlingsplan.

Kontraktskostnadar innan vegsektoren og eventuelle meirbehov

I møte i finansutvalet den 1.6.21 vart auka kostnadar i driftskontraktar på veg omtala. I arbeidsdokument 2/21 vart det signalisert ein kostnadsauke i 2022 på opp mot 50 mill. kr. Dette er i innspelet til budsjett 2022 handtert utan rammeauke.

Etter avviklinga av Sams vegadministrasjon er fylkeskommunen inne i ein fase der felles driftskontraktar med Statens vegvesen skal avløyast av eigne driftskontraktar med berre fylkesveg. I 2021 er det inngått 2 nye driftskontraktar. Fram til 2024 skal det lysast ut 8 nye driftskontraktar etterkvart som eksisterande kontraktar går ut. Med kontraktsstart i september blir det full årleg kostnadseffekt av alle dei 10 driftskontraktane først i 2025.

Dei to driftskontraktane som fylkeskommunen har inngått i 2021 er betydeleg dyrare enn dei kontraktane som blir avløyst. Det er gjort endringar både når det gjeld geografi og i innhaldet på kontraktane. Det har mellom anna kome nye klimakrav som gjer det utfordrande å samanlikne kostnaden på gamle kontraktar med nye. Ein ser likevel at driftskostnaden pr kilometer fylkesveg er betydeleg auka; opp mot 60 % mot gamle kontraktar i same område.

Andre fylkeskommunar og Statens vegvesen har også tilsvarande kostnadsauke i nye driftskontraktar. I Samferdsledepartementet si tilråding for statsbudsjett for 2022 blir det opplyst om ein auke på 73 % på Statens vegvesen sine nye kontraktar. Ut over dette er det konkurransar som blir avlyst på grunn av høgt kostnadsnivå. I arbeidet med utlysing av nye kontraktar blir kontraktsstrategi/-innretning kontinuerleg vurdert, og Fylkeskommunedirektøren viser i den samanheng til fylkesutvalssak om val av kontraktsform på driftskontrakt 4610 Nordfjord 2023-2028.

Om ein legg til grunn ein auke på 50 % vil ekstrabehovet til driftskontraktar vera 260 mill. kr. i 2025. Dette er meir enn det handlingsrommet løyvingsnivå 60 Veg - drift og vedlikehald har til dekkelegging, vegutstyr og andre prioriterte tiltak som ikkje er kontraktsfesta over fleire år. Det er såleis venta at det framover vil vera behov for ein rammeauke på løyvingsnivå 60 Veg - drift og vedlikehald dersom ein legg til grunn dyrare driftskontraktar. I tillegg til driftskontraktar er det usikkerheit rundt det framtidige kostnadsnivået på fleirårige kontraktar knytt til elektro, tunnel og bru/ferjekai.

1 Fellesdel driftsbudsjett

Økonomiske føresetnadar før statsbudsjettet

Sentrale inntekter

I økonomiplanen, som vart handsama av finansutvalet i juni, vart det gjeve slikt oversyn over sentrale inntekter og utgifter:

	2021	2022	2023	2024	2025
Skatt, rammetilskot og inntektsutjamn	-10 279 828	-10 350 000	-10 400 000	-10 450 000	-10 500 000
Andre generelle statstilskot	-27 529	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Konsesjonskraftinntekter	-152 000	-170 000	-170 000	-170 000	-170 000
Kapitalinnt/utg, utbytte	852 400	951 900	1 100 500	1 233 400	1 281 500
Lønsavsetjing, premieavvik	14 900	80 000	80 000	80 000	80 000
Bruk/avsetning til disp.fond	62 978	53 521	24 921	-7 979	-6 079
Overføring til investering	552 500	600 000	600 000	600 000	600 000
Sum felles inntekter og utgifter	-8 976 579	-8 874 579	-8 804 579	-8 754 579	-8 754 579

Bruk eller avsetjing til fond er ført opp med den summen som trengst for å saldere budsjettet. Med dei føresetnadene som er vist framfor, kan ein avsetje til disposisjonsfond dei to fyrste åra i perioden, medan ein brukar litt midlar frå fond dei to siste åra. Summane reknar ein med kan bli justerte i den vidare budsjettprosessen; mellom anna med bakgrunn i kva som vert presentert i statsbudsjettet i oktober. Når statsbudsjettet kjem 13.

oktober vil ein innarbeida den veksten som ligg der, og eventuelle andre endringar og tillegg som vil påverke Vestland sin økonomi. Førebels er det lagt inn dei føresetnadane og signala som har kome til no.

Løn- og prisvekst

Ved utarbeiding av budsjett for 2022 har sektorane og einingane førebels brukt 2021- nivå. Tala i økonomiplantabellen ovanfor er i same løns- og prisnivå som budsjettet for 2021. Endringane frå 2021 til 2022 vil då ikkje ha med seg prisvekst, men alle tala innehar reelle eller tekniske endringar som er forklart i budsjettopplegget. Når statsbudsjettet kjem 13. oktober, vil ein justere opp alle tala i budsjettet med pris- og lønsnivå for 2022. På denne måten vil det endelege framlegget til budsjett som vert handsama i siste runde november/ desember vere i 2022- kr.

Verknadar av Korona- pandemien for budsjett 2022

Budsjetteringa for 2022 i den situasjonen ein er no, er særskild krevjande. Frå sentralt hald er det ikkje kome signal på at ein skal ta høgde for verknadar av Korona når kommunesektoren budsjetterer for neste år. Tvert om skal ein leggje til grunn eit normalår. Av det kan ein slutte at ein ikkje skal budsjettere inn varige verknadar av pandemien. Dette sjølv om analysar tydar på at det kome ein heilt ny situasjon etter pandemien. Denne situasjonen inneber mellom anna færre kollektivreisande. Når statsbudsjettet kjem, vil ein få svaret på kva line ein vel frå sentralt hald, og då vert det klårare kva fylkeskommunen kan leggje til grunn dei kommande åra.

Inntektsføresetnadar for sektorane kollektiv og tannhelse

Kollektivsektoren har i fleire år budsjettert med ein auke i passasjertala, og med det ein auke i billettinntektene. Dei fleste åra har det vist seg at ambisjonen om vekst i budsjettet har vorte nådd, og fleire år har veksten vore ein del høgare enn dette. I 2021 og 2022 ville ein, om det ikkje var for pandemien, også budsjettert med om lag 3 % inntektsvekst.

Fylkeskommunedirektøren meiner det ikkje vil rett å leggje til grunn ein normal- situasjon som scenario for 2022. Dette så lenge ein faktisk ikkje har ein normalsituasjon, og dei varige verknadane av pandemien er usikre. Mykje tyder på at reisevanane til folk vert endra, og at passasjervolum og inntektsnivå kan verte redusert med opptil 15 % - i alle fall i ein overgangsperiode.

Førebels, og før statsbudsjettet for 2022 er gjort kjent, vil kollektivsektoren leggje seg på ei konservativ line for budsjettering der ein ikkje legg inn ein normal vekst.

For tannhelse- sektoren som og har betydelege inntekter, så har pandemien gjeve store økonomiske utslag. I 2020 var inntektstapet på over 40 mill. kr, medan det i 2021 ligg an til ein inntektssvikt på om lag 20 mill. kr. For 2022 vert difor inntektene budsjettert etter moderate anslag.

Inntektssystemet - endringar i fylkesvegkriteriet

KMD har i løpet av våren fått utgreidd ein ny og forenkla modell for å berekne kriteriet vedlikehaldsbehov fylkesveg i inntektssystemet. Vedlikehaldsbehovet vert i dag berekna etter Statens vegvesen sin kostnadsmodell MOTIV.

Målet har vore å erstatte MOTIV sidan Statens vegvesen ikkje lenger har tilstrekkeleg informasjon til å gjere MOTIV-berekingar for fylkesvegnettet etter avviklinga av sams vegadministrasjon.

KMD inviterte fylkeskommunane til å kome med innspel til dette arbeidet i form av å delta i ei referansegruppe til prosjektet. Vestland fylkeskommune har vore med i denne referansegruppa.

Fylkesordføraren i Vestland fylkeskommune sendte også i juni brev til KMD kor det m.a. stod følgjande:

«Vestland fylkeskommune føreset at rapporten vert sendt på høyring til fylkeskommunane. Ein legg vidare til grunn at det ikkje vert gjort endringar i inntektssystemet før slik høyring er gjennomført og høyringssvara er handsama av departementet.»

KMD tek sikte på å nytte denne nye forenkla modellen alt frå og med 2022. Det er såleis ikkje lagt opp til noko høyring, slik fylkesordføraren la til grunn i brevet til departementet.

Den forenkla modellen syner endring i vedlikehaldsbehov for alle fylkeskommunane samanlikna med det som låg til grunn for 2021-budsjettet. Vestland fylkeskommune har den største endringa med eit redusert vedlikehaldsbehov på om lag 27 mill. kr ut frå den forenkla modellen.

Det er ikkje mogleg å berekne den økonomiske konsekvensen av det reduserte vedlikehaldsbehovet no. KMD har også sagt at det vert lagt opp til ein overgangsordning ved innfasing av den forenkla modellen. Dette vil bli presentert i framlegg til statsbudsjett.

Driftsbudsjett 2022

Innleiing

I presenterte budsjett frå dei ulike direktørane har ein tilpassa seg dei vedtekte rammereduksjonane ved hjelp av naudsynte salderingstiltak som er innarbeidd. Utover dette er det synleggjort eit moglegheitsrom som finansutvalet kan bruka for å gjera andre prioriteringar, eller å endre innretninga på dei presenterte budsjetta frå dei ulike avdelingsdirektørane. I kvart av sektorane sine budsjett er det sett opp alternative opplegg til saldering som samla utgjer minst halvparten av dei innarbeidde tiltaka. Dei alternative salderingstiltaka er eit svar på bestillinga frå førre finansutval der det vart bedt om å få synleggjort eit handlingsrom for å gjera endringar i det som vert presentert.

Eit overordna prinsipp i utarbeidinga av sektorane sine budsjett har vore at meirbehov og nye tiltak må finansierast innafor kvar sektor si ramme.

Sektorrammer

I førre møte i finansutvalet vart det, ved handsaming av arbeidsdokument 2/20, gjort prosessvedtak om å leggje sektorrammene i tabellen under til grunn for budsjett 2022. Sektorane har brukt desse rammene i budsjetteringa av sine løyingsnivå:

Sektor	2022
Politisk styring, kontrollorgan	61 579
Organisasjon og økonomi	705 165
Strategi og digitalisering	168 945
Tannhelse	271 266
Kultur, idrett & inkludering	318 348
Infrastruktur og veg	1 220 080
Mobilitet og kollektiv	2 492 112
Innovasjon og næringsutvikling	147 612
Opplæring og kompetanse	3 486 472
Sum sektornivå	8 871 579

Med desse rammene er det gjort ein samla budsjettreduksjon på sektorane på 100 mill. kr. Denne reduksjonen kan summerast opp på følgjande måte;

- Reduksjon på 60 mill. kr i kontraktskostnadar innan kollektiv.
- Reduksjon på 40 mill. kr vert fordelt på sektorane utifrå forbruk på utvalde administrative postar som har eit varig mindrebehov.

Reduksjonane pr. sektor er vist i tabellen under;

Sektor / tal i 1000 kr	Kontraktsnedgang	Reiser	Effektivisering	Totalt sektomedtrekk	Totalt Sektomedtrekk 2022 avrunda
Politisk og kontrollorgan		3 645		3 645	4 000
Organisasjon og økonomi		2 897	6 851	9 748	10 000
Strategisk utvikling og digitalisering		783	960	1 743	1 500
Tannhelse		749		749	500
Infrastruktur og veg		5 370	2 839	8 209	8 000
Mobilitet og kollektiv	60 000	1 552	1 653	63 205	63 000
Innovasjon og næring		1 056	741	1 797	2 000
Opplæring og kompetanse		8 179	883	9 062	9 000

Kultur, idrett og inkludering		769	1 073	1 842	2 000
SUM	60 000	25 000	15 000	100 000	100 000

Løyvingsnivå

I dette møtet i finansutvalet vert sektorrammene delt opp i dei ulike føremåla, også kalla løyvingsnivå, innanfor kvar sektor. Då med dei ulike sektornedtrekka innarbeida. Finansutvalet gjer prosessvedtek på summene som skal brukast på dei ulike føremåla innan kvar sektor. Dette vert gjort på bakgrunn av dei politiske sakene og uttalanane frå hovudutvala. Finansutvalet kan slutte seg til uttalen som hovudutvala har gjort, men utvalet kan og gjennom sitt prosessvedtak endre summene på løyvingsnivå ved å omprioritere.

Tekniske endringar

Sjølv om sektorane har utarbeidd eit budsjett innanfor rammene som vart fastsett i førre møte, så kan det vere justeringar av teknisk karakter som endrar rammene til dei ulike sektorane. Desse endringane dreier seg i stor grad om flyttingar av oppgåver, årsverk eller midlar mellom sektorar. Desse endringane er av teknisk karakter, og slike endringar vil kome klart fram i budsjetta som avdelingsdirektørane presenterer.

Innarbeidde tiltak

I dei ulike løyvingsnivå er det innarbeidd salderingstiltak for kvar sektor. Det vil gå fram kva løyvingsnivå som er redusert gjennom det innarbeidde salderingstiltaket. Til dømes vil det for tannhelse sitt sektorbudsjett kunne vere eit aktuelt tiltak å auke inntektssida, og då vil det framkome at dette tiltaket har redusert ramma som vert tildelt løyvingsnivået pasientbehandling innan tannhelse.

Alternative tiltak

Utover innarbeidde tiltak i dei ulike sektorbudsjetta for å oppnå balanse, så er det synleggjort eit moglegheitsrom som finansutvalet kan bruka for å gjera prioriteringa annleis. Dette vert gjort ved at det i kvar av budsjetta som vert presentert er sett opp alternative opplegg til saldering som samla utgjer minst halvparten av dei innarbeidde salderingstiltaka. Dei alternative salderingstiltaka er eit svar på bestillinga frå førre finansutval der det vart bedt om å få synleggjort eit handlingsrom for å gjera endringar i det som administrasjonen presenterer.

Referatsaker og protokollar.

Alle hovudutvalssakene ligg som referatsaker til finansutvalssaka, og protokollane frå hovudutvalsmøta vert ettersendt til finansutvalet.

Sektorar utan hovudutval

- Strategisk utvikling og digitalisering
- Organisasjon og økonomi
- Tannhelse

For dei tre sektorane utan hovudutval vil presentert budsjettopplegg med summar på løyvingsnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak ligge som meldingssaker til saksframlegget som vert handsama i finansutvalet. Alle dei presenterte sektorbudsjetta vil vere gjennomgåande like med summar på løyvingsnivå, innarbeidde tiltak og alternative tiltak.

2 Fellesdel - investeringsbudsjett

Rammer for investeringsbudsjettet 2022- 2025

I dette arbeidsdokumentet vert det presentert to av tre investeringsprogram, og desse er sett opp i samsvar med handlingsregelen som tilseier ein maksimal gjeldsgrad for Vestland på 115 %.

Til grunn for presentert investeringsopplegg er prosessvedtak for investeringsrammer som vart gjort i handsaminga av arbeidsdokument 2 i førre finansutvalsmøte. Med dette opplegget vil Vestland for aktuell økonomiplanperiode 2022- 2025 ha ei utvikling i gjeldsgraden som er lik den under. Det med føresetnad om at det budsjettet for investeringsprogram for veg som vert presentert seinare også er innafør rammene.

	2022	2023	2024	2025
Netto gjeldsgrad	103 %	109 %	113 %	115 %

I 2020 gjekk gjeldsgraden ned, men planlagde investeringar og låneopptak for kommande planperiode er så høgt at det ikkje er rom for påplussingar ut over det som vert presentert. Gjeldstaket gjer at inndekking av nye prosjekt eller tiltak må skje gjennom omprioriteringar.

Ein viktig faktor i høve til gjeldsgraden vil vere korleis inntektene til Vestland utvikler seg i økonomiplanperioden, og då særskilt inntektene som fylkeskommunane får frå statleg hald.

Oversyn investeringsopplegg 2022- 2025

Under er dei to investeringsprogramma for bygg og eigedom og for kollektiv presentert med oppdaterte tal og med prosjektoptalar under tabelloppsetta. Desse er i samsvar med:

- Tidlegare presenterte tal
- Oppdaterte tal for framdrift og kostnadsestimat
- I tråd med gjeldande handlingsreglar; gjeldsgrad
- Innafor det finansieringsopplegget som vart presentert i arbeidsdokument 2 som vart handsama i juni.
- Investeringsane i vegsektoren vert presentert i neste møte i finansutvalet i oktober.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Fellesfunksjonar	871 100	510 600	195 500	109 800	55 200
Fylkeshuset Bergen	516 500	440 800	75 700	0	0
Fylkeshuset Leikanger - rehab	195 400	30 000	80 000	70 000	15 400
Tiltak gang- og sykkel., fylk.kom bygg	27 200	6 800	6 800	6 800	6 800
IT-investeringar	132 000	33 000	33 000	33 000	33 000
Opplæring	4 152 900	978 900	1 064 000	973 000	1 137 000
Ombygging/rehab/mindre tilbygg	399 600	99 900	99 900	99 900	99 900
Større undervisningsutstyr	149 600	37 400	37 400	37 400	37 400
Askøy vgs	473 700	245 700	184 900	43 100	0
Austrheim vgs	6 200	0	0	0	6 200
Bømlo vgs	17 500	17 500	0	0	0
Dale vgs - rehab/omb verkstadbygg	30 900	0	10 300	14 400	6 200
Eid vgs - nytt undervisningsareal	34 400	10 300	10 300	13 800	0
Firda vgs - rehab fløy D Aulabygg	25 700	0	8 200	10 300	7 200
Førde vgs./campus Førde	650 900	330 000	300 100	20 800	0
Knarvik vgs	6 200	0	0	0	6 200
Kvam nybygg fase 1	108 000	18 000	40 000	50 000	0
Kvam nybygg fase 2	180 000	0	0	80 000	100 000
Laksevåg MBS vgs og Fagskule	390 300	0	15 400	102 700	272 200
Langhaugen vgs	183 800	15 000	50 000	70 000	48 800
Mo og Øyrane vgs - internat mm.	55 900	5 100	16 400	34 400	0
Mo og Øyrane vgs - nytt verkstadbygg	70 700	70 700	0	0	0
Måløy vgs - blokk A og D / Akvahall	77 100	43 100	34 000	0	0
Måløy vgs, Nytt opplæringsfartøy	101 400	50 000	51 400	0	0
Skulebruksplan - planmidlar	14 400	3 600	3 600	3 600	3 600
Slåtthaug vgs	195 200	6 200	20 500	82 200	86 300
Sogn jord-og h - rehab. fjøs-og verkstad	14 400	0	0	4 100	10 300
Sogndal vgs - rehab badebasseng	27 700	0	2 100	5 100	20 500
Sotra vgs	443 600	16 400	16 400	102 700	308 100

Stord vgs	416 600	10 000	160 000	180 000	66 600
Årdal vgs - rehab	46 200	0	3 100	16 400	26 700
Årstad vgs	32 900	0	0	2 100	30 800
Tannhelse	112 800	22 700	23 700	46 700	19 700
Tannklinikk Sogndal	28 000	0	1 000	27 000	0
Tannklinikkar	47 200	13 300	13 300	10 300	10 300
Utstyr tannhelsetenesta	37 600	9 400	9 400	9 400	9 400
Kultur	77 900	18 100	53 600	3 100	3 100
Gulatinget	20 500	0	20 500	0	0
Arkivdepot	45 000	15 000	30 000	0	0
Restaurering av verneverdige f.k. bygg	12 400	3 100	3 100	3 100	3 100
Regional utvikling	153 300	10 300	10 300	51 400	81 300
Oppgradering fiskerihamner	41 200	10 300	10 300	10 300	10 300
Kalvåg fiskerihamn	30 000	0	0	0	30 000
Bømlo fiskerihamn	82 100	0	0	41 100	41 000
SUM	5 368 000	1 540 600	1 347 100	1 184 000	1 296 300

Prosjektomtalar for investeringsprogram for bygg og eigedom

Fylkeshuset Bergen

Prosjektet har ei totalramme på 1 172,3 mill. kr. Fylkestinget vedtok i sak 12/2018 bygging av nytt fylkeshus. Ein gjorde vidare vedtak i sak 40/2018 om finansiering og mellombels lokalisering på Sandsli fram til nybygget står klart i 2023.

I sak 90/2019 vart det gjort vedtak om bygging i eigen regi, og kostnader til AV-utstyr og møblering av fellesareala vart teke inn i prosjektet. Prosjektet er under utføring med planlagt ferdigstilling i starten av 2023. Det er sett av 440,8 mill. kr i 2022 og 75,7 mill. kr i 2023 til prosjektet.

Fylkeshuset Leikanger - rehabilitering

Prosjektet har ei totalramme på 200 mill. kr. Fylkeshuset på Leikanger var i utgangspunktet planlagt som eit rehabiliteringsprosjekt med tiltak som t.d. skifte av tak, ny utvendig solskjerming og naudsynte tekniske oppgraderingar. Samstundes har behovet for kontor plassar endra seg som følgje av regionreforma. Kartlegging av behov er gjennomført og det vert no arbeidd med vurdering av ulike kontorløysingar/-konsept. Det er planlagt at sjølve ombyggingsarbeidet skal pågå i perioden 2022-2024. Det er sett av 30 mill. kr i 2022, 80 mill. kr i 2023, 70 mill. kr. i 2024 og 15,4 mill. kr i 2025 til prosjektet.

Tiltak for gåande og syklende

Prosjektet gjeld ulike tiltak for å betre tilhøva for gåande og syklende i tilknytning til fylkeskommunale eigedommar. Tiltaka gjeld mellom anna betre sykkelparkering, utbetring av fortau/ tilkomst, betre av- og påstigingsløysingar for skulebussar, betre markering og lystilhøve for gåande og syklende. Det er sett av 6,8 mill. kr kvart år i planperioden til slike tiltak.

IT-investeringar

Det er samla sett av 126,8 mill. kr i planperioden til felles IT-investeringar i fylkeskommunen. Bruken av IT-løysingar mellom anna innan kollektivtransport, på dei vidaregåande skulane, innan tannhelse og i fylkesadministrasjonen er avgjerande for at fylkeskommunen får utført oppgåvene og levert tenestene sine. Dette er nært knytt opp til satsinga på digitalisering og e-forvaltning, som er viktig for å kunne effektivisere og forenkle drifta. Det som legg føringar for disponeringa av desse IT-midlane er den overordna IT-strategien i fylkeskommunen. Det vert sett av 33 mill. kr årleg i planperioden til dette føremålet.

Ombygging/ rehab. /mindre tilbygg

Denne løyvinga gjeld planlagde ombyggingar, rehabiliteringar og mindre tilbygg. Avgjerande faktor for kva arbeid som vert sett i gang, er tilstanden på bygg og tekniske anlegg. I tillegg vert det gjort oppgradering på fylkeskommunale eigedommar, med særskilt fokus på tiltak som gjeld brann og universell utforming. Ombyggingane kan også skuldast endringar i læreplanar, endringar i klassesaka eller elevar med spesielle behov. Det vert utarbeidd årlege planar for disponeringa av midlane. Større tiltak med prosjekt over 25 mill. kr vert lagt fram som eigne saker til fylkesutvalet. Det er sett av 99,9 mill. kr kvart år i planperioden.

Større undervisningsutstyr opplæring

Det er sett av 37,4 mill. kr årleg til dette føremålet. Midlane skal nyttast til større undervisningsutstyr, it-investeringar og inventar ved skulane. Midlane skal mellom anna nyttast til naudsynt oppgradering av maskiner og utstyr innan yrkesfaga, og komplettering av undervisningsutstyr i samband med læreplanane. Midlane vert fordelt til skulane gjennom ein vekta tildelingsmodell som tek omsyn til at behova varierer mellom utdanningsprogramma. Skulane kan overføre unytta midlar til neste år og på denne måten spare opp midlar til større investeringar. Avhengig av behov kan delar av potten delast mellom skulane til særskilte tiltak t.d. nye utdanningsprogram eller skular som har trong for større oppgraderingar.

Askøy vidaregåande skule

Prosjektet har ei samla kostnadsramme på 723,8 mill. kr. Rehabilitering og tilbygg på Askøy vgs vart starta opp 2018. Fylkestinget godkjente i sak 47/2018 rom- og funksjonsprogrammet for prosjektet. I sak 118/2020 vart forprosjekt og byggestart for den nye skulen godkjent. I same sak vart og avtalen med Askøy kommune om dei økonomiske vilkåra som fylgje av vedteken områdeplan godkjent. Saka legg til grunn eit tett samarbeid med Askøy kommune om sambruk, makebyte av tomt og leige av areal. Prosjektet er i produksjonsfase og det er sett av 245,7 mill. kr i 2022, 184,9 mill. kr i 2023 og 43,1 mill. kr i 2024 til prosjektet.

Austrheim vidaregåande skule

Prosjektet har ei samla kostnadsramme på 285,6 mill. kr, og prosjektet er del av skulebruksplanen som vart vedteken i fylkestinget i Hordaland. Det er sett av 6,2 mill. kr i 2025 for å starte planarbeidet. Prosjektet må sjåast i samanheng med prosjektet ved Knarvik vidaregåande skule.

Bømlo vidaregåande skule

Totalkostnaden for dette prosjektet er kalkulert til 23,6 mill. kr. Føremålet er å gjennomføre den vedtekne samlokaliseringa av Bømlo vgs og Rubbestadnes vgs. Samlokaliseringa skal løysast med nokre mindre ombyggingar på Bømlo vgs og etablering av verkstadsareal for TIP, EL og naturbruk i eit nytt leigebygg på Rubbestadneset. Prosjektet omfattar kostnader både til ombyggingar på Bømlo vgs og verkstadutstyr/møblering i leigebygg. Prosjektet er under utføring med planlagt ferdigstilling i løpet av 2022. Det er sett av 17,5 mill. kr i 2022 til prosjektet.

Dale vidaregåande skule - rehabilitering/ombygging verkstadbygg

Totalramma for prosjektet er på 37 mill. kr. Verkstadbygget som er frå 1982 er det eldste bygget ved skulen og er ikkje i god stand. Mange bygningselement og tekniske anlegg må skiftast ut. Prosjektet har planlagt oppstart i 2023. Det er sett av 10,3 mill. kr i 2023, 14,4 mill. kr i 2024 og 6,2 mill. kr i 2025 til prosjektet.

Eid vidaregåande skule - nytt undervisningsareal

Totalramma for prosjektet er på 43,2 mill. kr. Eid vgs har i dag knapt med areal. Som følgje av dette er satsingane knytt til velferdsteknologi og energi delvis flytta til ueigna lokale. Det er i tillegg behov for nye og oppgraderte realfagsrom.

Anlegget på Eid er i sambruk med Stad kommune. Dei har og eit auka arealbehov knytt til drifta av kulturdelen/ Operahuset Nordfjord og har vedtak om å framforhandle ny leigeavtale for dette.

Eit samla arbeid med behov og moglegheitsstudie er sett i gang og sjølv byggearbeidet vil venteleg starte medio 2022. Det er sett av 10,3 mill. kr i 2022 og 2023 og 13,8 mill. kr i 2024 til prosjektet

Firda vidaregåande skule - rehab. fløy D Aulabygg

Totalramma for prosjektet er på 40,1 mill. kr. Det er gjennomført fleire oppgraderingar på Firda vgs, men i den eine delen av bygningsmassen - aulabygget/ fellesareal, står nokre tiltak att. Bygget er frå 1974 og treng oppgradering og rehabilitering. Det må gjennomførast tilstandsvurdering med framlegg til løysingar. Prosjektet har planlagt oppstart i 2023. Det er sett av 8,2 mill. kr i 2023, 10,3 mill. kr 2024 og 7,2 mill. kr i 2025 til prosjektet.

Førde vidaregåande skule/campus Førde

Prosjektet har ei totalramme på 846,3 mill. kr. Etablering av eit nytt opplærings- og kompetansesenter i Førde er eit prosjekt som legg opp til samlokalisering av Mo og Øyrane vgs og Hafstad vgs til ein felles ny vidaregåande skule i Førde (fysisk samanslåing gjeld ikkje avd. Mo). Prosjektet omfattar vidare ny tannhelseklinikk i Førde og bygging av ny idrettshall. I april 2021 gjorde fylkestinget vedtak om byggestart jf. FT sak 8/2021. Prosjektet er under bygging med planlagt ferdigstilling i 2024. Det er inngått ein utbyggingsavtale for infrastruktur med Førde kommune.

Det er lagt til grunn ein auke i totalramma på 30 mill. kr. Av dette utgjer ein vesentleg del, om lag 20 mill. kr, ein auke i løns- og prisstigning inneverande år. Resten er knytt til prisauke for arbeid med infrastruktur/utbyggingsavtalen. Det er sett av 330 mill. kr i 2022, 300,1 mill. kr i 2023 og 20,8 mill. kr i 2024 til prosjektet

Knarvik vidaregåande skule

Prosjektet har ei samla løyving på 369,7 mill. kr. Prosjektet er del av skulebruksplanen som er vedteken i fylkestinget i Hordaland. Det er sett av 6,2 mill. kr i 2025 til prosjektet for å starte planarbeidet. Prosjektet må sjåast i samanheng med prosjektet ved Austrheim vgs.

Kvam vidaregåande skule - nybygg fase 1 og 2

I samsvar med skulebruksplanen skal dei tidlegare vidaregåande skulane i Øystese og Norheimsund samlokalisert i eit nybygg sentralt i Norheimsund. I juni 2019 (FU-sak 149/2019) vart det vedteke å samlokalisera skulane mellombels i bygget i Øystese. Dette med unntak av verkstadlokala for EL og TIP som framleis er igjen i skulebygget i Norheimsund/ Steinsdalen. Det vart og vedteke ein intensjonsavtale med Kvam herad om å nytte tomte for den gamle ungdomsskulen til nytt skulebygg og at skulen skulle realiserast i to fasar. Første fase skulle vere verkstadslokale for EL og TIP og andre fase areal til resten av tilboda som i dag er i Øystese.

Fylkeskommunedirektøren tilrår å legge fasane tett i presentert opplegg til investeringsplan slik at oppdraget kan planleggast saman og leggest i ein byggekontrakt og på den måten spare noko kostnader.

Kvam herad og fylkeskommunen har arbeidd med samlokalisering og sambruk mellom den vidaregåande skulen og areal/funksjonar for kommunen sidan 2018. Det er utarbeidd eit rom- og funksjonsprogram for prosjektet både på kommunal og fylkeskommunal side. Romprogrammet er fremma som sak til fylkestinget i september inneverande år. Samla nettoareal i programmet er 5160 m², fordelt med omlag 1100 m² på Kvam herad og 4060 m² på den vidaregåande skulen, dvs. omlag 5900 m² bruttoareal for den vidaregåande skulen. Vidare framdrift er planlagt med utlysing, anbodskonkurranse og kontrahering i 2022 og bygging i perioden 2023 til 2026. Det er sett av 18 mill. kr i 2022, 40 mill. kr i 2023 og 50 mill. kr i 2024 til fase 1 og det er sett av 80 mill. kr i 2024 og 100 mill. kr i 2025 til fase 2 i prosjektet.

Laksevåg vidaregåande skule og fagskule

Skulebruksplanen for Hordaland legg opp til ein ny kombinert fagskule og vidaregåande skule på Laksevåg. Rom- og funksjonsprogrammet for skulen vart vedteke i ft-sak 28/2019. Programmet har teke opp i seg tidlegare vedtak i Hordaland fylkeskommune om vesentleg auka kapasitet for dei to skulane. Prosjektet har ei samla løyving på 787,5 mill. kr.

Grunna det samla høge investeringsvolumet, er dette prosjektet, saman med fleire andre prosjekt, utsett noko i tid og arbeidet i prosjektet vil bli vidareført frå 2023 med plan om ferdigstilling i 2026/ 2027. Det er sett av 15,4 mill. kr i 2023, 102,7 mill. kr i 2024 og 272,2 mill. kr i 2025.

Langhaugen vidaregåande skule

Samla kostnadsramme for prosjektet er 189,8 mill. kr. Prosjektet vert gjennomført i samsvar med skulebruksplanen. Prosjektet inkluderer kostnader til etablering av eit bygg som gjev ein ekstra parallellklasse i musikk, jf. ft-sak 40/2020. Etablering av den ekstra klassen i musikk er tidlegare drøfta i fylkestinget, jf. FT sak 46/18.

Prosjektet er i planleggingsfase og samspelsfasen er planlagt gjennomført i første halvdel av 2022. Byggestart vil vere avhengig av godkjent reguleringsplan. Kravet om regulering var ikkje føresett, noko som gjer at sjølvve bygginga vert utsett med om lag 1 år.

Det er sett av 15 mill. kr i 2022, 50 mill. kr i 2023, 70 mill. kr i 2024 og 48,8 mill. kr. i 2025 til prosjektet.

Mo og Øyrane vidaregåande skule - internat og fellesbygg

Totalramma for prosjektet er på 57,9 mill. kr. I prosjektet er internat og fellesbygga på Mo planlagt rehabilitert. Bygga er frå 1969 og er nedslitne. Vidare må betra universell utforming vurderast i tillegg til generell oppussing. Prosjektet er i utgreiingsfasen, og prosjektet har planlagt oppstart i løpet av 2022. Det er sett av 5,1 mill. kr i 2022, 16,4 mill. kr i 2023 og 34,4 mill. kr i 2024 til prosjektet.

Mo og Øyrane vidaregåande skule - nytt verkstadbygg

Totalramma for prosjektet er på 91,6 mill. kr. Prosjektet gjeld nytt felles verkstadbygg for gardsdrifta og for anleggslinja ved Mo- og Øyrane vgs. Prosjektet er planlagt og det er henta totalentreprisetilbod på arbeidet som viser ein stor kostnadsauke. Truleg er dette mellom anna knytt den sterke prisveksten på byggevarer inneverande år. I tillegg er det meirkostnader knytt til pålegg om regulering og tekniske undersøkingar knytt til flaum og kvikkleire. Byggearbeidet er kontrahert og ferdigstilling er planlagt i løpet av 2022. Det er sett av 70,7 mill. kr i 2022 til prosjektet.

Måløy vidaregåande skule - bygg A og D/ny aquahall

Totalramma for prosjektet er på 89 mill. kr. Prosjektet er i utgreiings- og programfase og gjeld bygg D, den maritime avdelinga, samt naudsynt rehabilitering/ombygging av fellesfunksjonar/ administrativ del i bygg A.

I sist vedteken investeringsplan låg det og eit eige prosjekt knytt til ny aquahall ved skulen. Måløy vgs har eit fylkesdekkande studietilbod innan dei marine og maritime utdanningsområda og skulen har i dag ingen fasilitetar

for praktisk opplæring innan akvakultur. I eit førebels og svært grovt overslag er prosjektkostnaden for aquadelen rekna til om lag 20,5 mill. kr. Dette inkluderer ikkje tomt, infrastruktur for vatn og avløp og marinteknisk undervisningsutstyr.

Då prosjekta heng tett saman både når det gjeld behov og lokalisering meiner fylkeskommunedirektøren det er hensiktsmessig å sjå prosjekta i samanheng for å få til ei god areal- og ressursutnytting. Det vert og vurdert behov for å auke sjønære areal for den vidaregåande skulen, og å legge til rette for ei tyngre satsing på den maritime delen av skulen.

Prosjektet sitt mål er å samle behova og sjå på moglege løysingar for effektiv arealutnytting og eventuelle moglege tilbygg eller ombyggingar for ei framtidsretta drift av skuleanlegget. Det er sett av 43,1 mill. kr i 2022 og 34 mill. kr i 2023 til prosjektet.

Måløy vidaregåande skule - nytt opplæringsfartøy

Totalramma på prosjektet er 136,5 mill. kr. Prosjektet gjeld bygging av nytt opplæringsfartøy for å kunne gje praksisopplæring på båt. Første anbudsrunde vart avlyst av økonomiske grunnar. Prosjektet vart endra til ein mindre båt med reduserte krav og mellom anna dispensasjon for å ha lugarar under hovuddekk. Det ligg føre vedtak om bygging i ft-sak 141/2021. Det er halde anbudskonkurranse og avtale om bygging er signert. Opplæringsfartøyet er planlagt ferdigstilt medio 2023. Det er sett av 50 mill. kr i 2022 og 51,4 mill. kr i 2023 til prosjektet.

Skulebruksplan - planmidlar

Midlane er knytt opp mot gjennomføring av skulebruksplanen og endringane som er vedtekne der. Midlane vert primært nytta i tidleg fase av prosjekta; til dømes til planlegging, koordinering og utgreiingar. Det er sett av ei årleg løyving på 3,6 mill. kr i planperioden.

Slåtthaug vidaregåande skule

Totalkostnaden for prosjektet er 195,2 mill. kr. Dette er i samsvar med vedteken skulebruksplan. Prosjektet omfattar rehabilitering av eksisterande bygningsmasse som er planlagt å gjennomføre i denne planperioden. Det er sett av 6,2 mill. kr i 2022, 20,5 mill. kr i 2023, 82,2 mill. kr i 2024 og 86,3 mill. kr i 2025

Sogn jord- og hagebruksskule - rehabilitering fjøs og verkstad

Totalramma for prosjektet er 43,2 mill. kr. Fjøs og verkstad ved Sogn jord- og hagebruksskule er på mange område utdatert. Det gjev utfordringar knytt til både bygningane og i høve til drifta. Det er planlagt ei nærare tilstandsvurdering og behovsanalyse som kan endre omfanget av prosjektet. Det er sett av 4,1 mill. kr i 2024 og 10,3 mill. kr i 2025.

Sogndal vidaregåande skule - rehabilitering basseng

Totalramma for prosjektet er 32,8 mill. kr. Den delen av Sogndal Idrettshall som omfattar bassenget har behov for rehabilitering og oppgradering. Det er føreteke kartleggingar som har avdekkja bygningsmessige og tekniske utfordringar ved deler av bassenget og noko bassengteknisk utstyr. Garderobedel og ventilasjonsanlegg er skifta ut og rehabilitert i 2017. Det er sett av 2,1 mill. kr i 2023, 5,1 mill. kr i 2024 og 20,5 mill. kr i 2025 til prosjektet.

Sotra vidaregåande skule

Totalkostnaden for prosjektet er 763 mill. kr. I prosjektet er det lagt opp til samlokalisering av den vidaregåande skulen som i dag har to lokasjonar i Øygarden kommune. Fylkestinget vedtok hausten 2018 tomt og plassering for den nye skulen. Den vedtekne tomte er på ferdig utfylte Storevatn sentralt på Straume og rett ved ny planlagt bussterminal. Tilgang til tomte er avhengig av framdrifta til veganlegget Sotrasambandet, så den planlagde ferdigstillinga av prosjektet i 2026 er noko usikker. Det har vore gjennomført samarbeidsmøte med Øygarden kommune som ledd i reguleringsarbeidet for den nye skuletomta. Det er sett av 16,4 mill. kr kvart av åra 2022 og 2023, 102,7 mill. kr i 2024 og 308,1 mill. kr i 2025.

Stord vidaregåande skule - Vabakken

Samla ramme for prosjektet er 452 mill. kr. Prosjektet vert gjennomført i samsvar med vedtaket i skulebruksplanen. Prosjektet gjeld sanering av eksisterande bygningsmasse og nybygg for Stord vgs, avd Vabakken. Prosjektet skal utformast og gjennomførast slik at det legg til rette for eit byggesteg 2 som kan samle heile Stord vgs i eit bygg i framtida. Prosjektet er i planleggingsfasen med konkurranse og samspel. Sjølv bygginga er planlagt i tidsrommet 2023 til 2025. Det er sett av 10 mill. kr i 2022, 160 mill. kr i 2023, 180 mill. kr i 2024 og 66,6 mill. kr i 2025 til prosjektet.

Årdal vidaregåande skule - rehabilitering

Totalramma for prosjektet er på 83,2 mill. kr. Det er trong for rehabilitering av Årdal vgs då bygningsmassen ved skulen er frå 1981. Sjølv om bygga ved skulen er godt vedlikehaldne er det behov for oppgradering og

rehabilitering av bygningar og tekniske anlegg. I tillegg vert energiløysingane ved skulen vurdert. Det er sett av 3,1 mill. kr i 2023, 16,4 mill. kr i 2024 og 26,7 mill. kr i 2025 til prosjektet.

Årstad vidaregåande skule - C bygget

Prosjektet har ei samla løyving på 76 mill. kr. Prosjektet er ein del av vedteken skulebruksplan. Årstad vgs har hatt omfattande rehabilitering tidlegare, men C-bygget frå 1977 på om lag 7000m² har ikkje vore omfatta av desse arbeida. Dette bygget er i dårleg stand, og både tak og fasade har bruk for verdibevarande rehabilitering. Bruken av areala i C-bygget er ikkje avklart og omfanget av prosjektet kan difor verte endra. Det er sett av 2,1 mill. kr i 2024 og 30,8 mill. kr i 2025 til prosjektet.

Tannklinikk Sogndal

Totalramma for dette prosjektet er på 28,9 mill. kr. Fylkestinget vedtok i sak 23/19 å setje i gang arbeidet med planlegging og bygging av ny tannklinikk i Sogndal. I dag leiger fylkeskommunen areal til tannklinikk i Sogndal, men desse lokala dekkjer ikkje behovet tannklinikken har. Leigeavtalen er forlenga slik at det er tenkt oppstart planlegging i 2023 og realisering i 2024. Det er sett av 1 mill. kr i 2023 og 27 mill. kr i 2024 til prosjektet.

Tannklinikkar - Innreiing/opprusting m.m.

Totalramma for løyvingar på dette området er 47,2 mill. kr i planperioden. I gjeldande klinikkstrukturplanar for tannhelsetenesta er det lagt til grunn ei samling av einskilde klinikkar i større einingar. Vidare har nokre av dei eksisterande klinikkane behov for anten nye lokale eller monaleg opprusting. Fokus først i planperioden vil vera tannklinikane i Odda og Florø. Det er sett av 13,3 mill. kr i 2022 og 2023 og 10,3 mill. kr i 2024 og 2025 til føremålet.

Utstyr tannhelsetenesta

Det vert sett av 9,4 mill. kr årleg til utstyr i tannhelsetenesta. Delar av denne løyvinga vil verte nytta til utstyr ved nye eller ombygde klinikkar.

Gulatinget - nytt formidlingsbygg

Totalramma for dette prosjektet er på 75 mill. kr. Prosjektet gjeld nytt visningsssenter for Gulatinget på Flolid i Gulen. Prosjektet har i perioden 2011-2013 vore gjennom ein arkitektkonkurranse og eit skisseprosjekt. Arbeidet la grunnlag for finansiering og søknad om statleg delfinansiering i prosjektet. Det er føresett at Gulen kommune og staten skal finansiere kvar sin tredjedel. I tillegg er det rekna at fylkeskommunen får mva. refusjon knytt til sin del av investeringa. Det er sett av 20,5 mill. kr i 2023.

Nytt arkivdepot Leikanger

Vestland fylkeskommune har i dag for liten arkivkapasitet til eige bruk. Det er sett i gang arbeid med å utgreie ulike alternativ for å auka kapasiteten inkludert å tilby kapasitet til kommunearkivordninga. Det er utarbeidd romprogram og det er etablert ein mogleg rettigheit til tomt for eit slikt nybygg. Parallelt med budsjettprosessen så vil det bli fremma ei eiga politisk sak for nytt arkivbygg på Leikanger. Prosjektet har ei totalramme på 46 mill. kr. Det er sett av 15 mill. kr i 2022 og 30 mill. kr i 2023 til prosjektet.

Restaurering av verneverdige bygg

Fylkeskommunen eig fleire verneverdige bygg som det er naudsynt å utføre større vedlikehald eller restaurering av i løpet av planperioden. Det er sett av 3,1 mill. kr kvart av åra i planperioden.

Opprusting av fiskerihamner

I sak 45/19 i Fellesnemda vart det vedteke å signere avtalen om overføring av 99 fiskerihamner frå staten til Vestland fylkeskommune frå 1.1.2020. I den same saka, vart det framlagt ei førebels oversikt over vedlikehaldsetterslepet - estimert til omlag 50 mill. kr. Eit revidert overslag kalkulerer vedlikehaldsutsleppet til 52 mill. kr. I planperioden er det sett av ei årleg rammeløyving på 10,3 mill. kr til føremålet.

Kalvåg Fiskerihamn

Bremanger kommune starta prosjektet med å byggje ut fiskerihamna i Kalvåg i 2010. Det føreligg godkjent reguleringsplan og Bremanger kommune har kome langt i opparbeiding av tilkomst og næringsareal. Det var utarbeidd ein avtale mellom Bremanger kommune og Kystverket om gjennomføring av prosjektet, og det var satt av midlar i NTP for perioden 2024-2029. I FT-sak 160/2020 vart det vedteke at Vestland fylkeskommune skulle gå inn som avtalepart for Kystverket og at fylkeskommunen hadde som intensjon å gjennomføre prosjektet i tidsrommet 2025 til 2027. Ramma for prosjektet er på 72 mill. kr (2020 kroner). Det er sett av 30 mill. kr i 2025.

Bømlo fiskerihamn

Det har over dei siste 10 åra vore utgreidd og prosjektert utviding av fiskerihamna i Langevåg på Bømlo. Arbeidet har vore gjennomført i samarbeid mellom lokale investorar organisert i Bømlo fiskerihavn AS, Bømlo kommune og Kystverket. Det var signert ein avtale mellom Bømlo kommune og Kystverket om gjennomføring av prosjektet, og det var sett av midlar i NTP for perioden 2024-2029. I FT-sak 42/2020 vart det vedteke at Vestland fylkeskommune skulle gå inn som avtalepart for Kystverket og at fylkeskommunen garanterte for forskottering avgrensa til 165 mill. kr eks mva (2020 kr) med tilbakebetaling i perioden 2024-2028. Det er sett av 41,1 mill. kr i 2024 og i 2025.

Investeringsprogram kollektiv 2022- 2025

Investeringar (tal i 1000kr)	Sum 2022- 2025	2022	2023	2024	2025
Mobilitet og kollektiv	3 221 400	1 215 400	561 600	901 600	542 800
Båtanbod gml. Sogn og fjordane	226 000	0	0	190 000	36 000
Ulike investeringstiltak kollektivområdet	200 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Bybanen i Bergen – Vognmateriell	107 000	107 000	0	0	0
Bybanen – Byggjesteg 4	1 331 200	921 600	204 800	204 800	0
Bybanen – Byggjesteg 5	1 330 000	130 000	300 000	450 000	450 000
Ulike byggtiltak innan kollektiv	27 200	6 800	6 800	6 800	6 800
Sum investering	3 221 400	1 215 400	561 600	901 600	542 800

Prosjektomtalar investeringsprogram for kollektiv

Snøggbåtkontraktar

I investeringsbudsjettet er det teke omsyn til dei nye snøggbåtkontraktane i tidlegare Sogn og Fjordane i 2024 og 2025. Det er lagt til grunn tilskot frå Enova med 40% slik at netto investeringssum for dei to åra er 226 mill. kr.

Vestland fylkeskommune har vore leiande i det grønne skiftet innanfor kollektivtransporten både på ferjesida og ved elektrifisering av bussparken. Mot slutten av økonomiplanperioden står nye snøggbåtkontraktar for tur.

Skyss har fleire pågåande anskaffingsprosessar av operatørar for drift av følgjande båtruter:

- Rutepakke 1 Bergen, Nordfjord og Sogn/Flåm for perioden 2022-2024. Kortsiktig kontrakt med vidareføring av dagens framdriftsteknologi.
- Rutepakke 1 Bergen, Nordfjord og Sogn/Flåm for perioden 2024-2036 Delvis nullutsleppsteknologi med fornybar energi og utsleppsfri motor. Hybridløysingar vurdert som relevante.
- Rutepakke 2 Lokale båtruter i Sogn og Fjordane for perioden 2024-2036. Er vedteke forventning om hybridløysingar.
- Kystvegekspressen for perioden 2024-2025 (i tillegg til fleire opsjonsår) Det er vedteke at drifta skal baserast på fornybar diesel.

Førebels tal på forventa auka driftskostnad med dei nye kontraktane i kommande økonomiplanperiode er rekna til å verte over 100 mill. kr.

Ulike investeringstiltak kollektivområdet

Det er lagt planar for investering innan områda digitale plattformer, integrasjon av Skyss/Kringom og nye mobilitetstenester. Total årleg investeringssum er på 50 mill. kr i planperioden.

Bybanen i Bergen - Vognmateriell

Den opphavelge avtalen har fått to endringsordrar på til saman om lag 3,5 mill. kr. Den totale budsjettsummen for investeringa vil variere frå år til år ettersom avtalen er inngått i Euro. Opphavelge totalsum var på 276 mill. kr, og denne er no justert til 309 mill. kr gitt dei føresetnadane som er lagt til grunn. Prosjektet har ei sluttløyving for 2022 på 107 mill. kr.

Bybanen - Byggjesteg 4

For byggjesteg 4, Bergen Sentrum - Fyllingsdalen, er det samla sett av 1,33 mrd. kr i planperioden. Styringsramma for denne strekninga er 7 101 mill. i 2017-kr. I denne ramma inngår bybanetraseen, sykkelstamveg frå Mindemyren til sentrum, ny kanal på Mindemyren og sykkel tunnel gjennom Løvstakken. Gjennom Miljøløftet dekker staten 50 % av kostnaden ved utbygginga av bybanetraseen og 100% av sykkelstamvegen. Det resterande er føresett finansiert med bompengar og andre lokale bidrag. Det er sett av 921,6 mill. kr i 2022, 204,8 mill. kr i 2023 og 204,8 mill. kr i 2024.

I 2022 vil stadig fleire delar av prosjektet bli ferdigstilt fram mot start av testing og prøvedrift i andre halvdel av året og planlagt opning av traseen ved årsskiftet 2022/23.

Bybanen - Byggjesteg 5

For Byggjesteg 5 frå Bergen sentrum til Åsane vil reguleringsprosessen pågå gjennom året i regi av Bergen kommune med mål om godkjent reguleringsplan i første halvår 2023. For at det skal la seg gjere å oppfylle gjeldande plan om opning av traseen til Åsane i 2031, er det naudsynt med midlar til planlegging, prosjektering og grunnnerværksarbeid før reguleringsplan og finansiering er endeleg vedteke. Det er difor foreløpig estimert eit behov for 130 mill. kr i 2022, 300 mill. kr i 2023 og 450 mill. kr 2024 og 2025 til dette byggesteget.

Ulike byggetiltak innan kollektiv

Investeringstiltaka omfattar opparbeiding og utbetring av terminal-, sjåfør- og kollektivfasilitetar lokalisert rundt om i heile fylket. Det er lagt opp til at fylkeskommunen har ansvar for etablering av dei ulike fasilitetane og vedlikehaldet av bygga. Operatørane som nyttar fasilitetane skal ha driftsansvaret. Det er sett av 6,8 mill. kr årleg til dette i planperioden.

3 Sektorspesifikke driftsbudsjett

Mobilitet og kollektiv

3.1 Sektorbudsjett - løyvningsnivå

Tabell med brutto driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifter (i 2021- kr).

Løyvingsnivå		Budsjett 2021 (Rev.bud)	Budsjett 2022
Løyvingsnivå Buss	Brutto driftsutgifter	2 313 305	2 209 178
	Driftsinntekter	-1 173 700	-1 181 300
	Netto driftsutgifter	1 139 605	1 027 879
Løyvingsnivå Bane	Brutto driftsutgifter	217 610	229 749
	Driftsinntekter	-166 800	-167 976
	Netto driftsutgifter	50 810	61 772
Løyvingsnivå Ferje	Brutto driftsutgifter	1 066 669	1 091 495
	Driftsinntekter	-275 800	-278 487
	Netto driftsutgifter	790 869	813 008
Løyvingsnivå Båt	Brutto driftsutgifter	341 562	363 967
	Driftsinntekter	-91 860	-91 753
	Netto driftsutgifter	249 702	272 213
Løyvingsnivå Fellestenester	Brutto driftsutgifter	323 393	309 569
	Driftsinntekter	-107 161	-100 153
	Netto driftsutgifter	216 232	209 416
Løyvingsnivå Administrasjon	Brutto driftsutgifter	108 004	106 583
	Driftsinntekter	-1 350	0
	Netto driftsutgifter	106 654	106 583
Sum sektor	Brutto driftsutgifter	4 370 543	4 310 542
	Driftsinntekter	-1 816 671	-1 819 670
	Netto driftsutgifter	2 553 872	2 490 872

Endring frå 2021 til 2022

Det er budsjettert med prisvekst på 2,5% for billettinntekter på buss, bane, båt og ferje. Endeleg prisvekst for ferje vil vere lik som for riksveg (Statens Vegvesen). I 2022- budsjettet er det som for 2021 ikkje lagt inn passasjervekst for buss, bane og båt, dette som følgje av pandemien som gjev inntektsbortfall i kollektivsektoren.

Takst på ferje vart sett ned med 25% frå 01. juli 2021. Billettinntekter på ferje er budsjettert ned med heilårsverknad av denne prisendringa. Saldert budsjett forutset at staten bidrar med statlege midlar i heile 2022.

Skyss har arbeidd med utarbeiding av ny takst- og sonestruktur for buss i tidlegare Sogn og Fjordane. Det er ikkje lagt inn reduksjon i billettinntekter, som følgje av innføring av tiltaket i løpet av 2022. Utgifter ved omprofilering til felles merkevare er sett opp som eit salderingstiltak.

På utgiftssida er det auke i kontraktskostnadene (inklusive basisendringar) på buss, båt og ferje, som utgjør dei vesentlege endringane. I tillegg er ein vesentleg auke i vedlikehaldsutgifter på bane samt oppstart og drift av linje 2 til Fyllingsdalen i desember 2022, tatt høgde for i 2022 tala. For linje 2 til Fyllingsdalen, er dette ein budsjettforutsetning. Dato for oppstart og drift er ikkje bestemt ennå.

MOK - avdeling:

Tenestene som ligg under fellestenester er vidareført på same nivå, utanom arbeidskøyring som er teke ut av budsjettet for 2022. Desse utgiftene skal overførast til kommunane. TT-transport er auka med 4 mill. kr på grunn av auka utgifter etter samanslåinga av fylka.

Administrasjon forutan tekniske endringar er budsjettet vidareført på same nivå.

3.2 Kort omtale av dei ulike løyvingsnivåa

Løyvingsnivå Buss

Løyvingsnivå buss har det største kostnadsbudsjettet med over 50% av totalutgiftene for sektoren mobilitet og kollektivtransport.

Kontraktutgiftene til buss aukar som fylje av generell prisvekst (indeksreguleringar) knytt til løn, drivstoff, kapitalrente, vedlikehald og administrasjon. Auka i ruteproduksjon i Bergen, vognutgifter nye bussar og veibruksavgift på all biodiesel, driv også utgiftene opp i 2022.

Det er også auke i utgifter til takstkompensasjonar som følgje av ny avtale med Vy tog blant anna for strekningen mellom Bergen sentrum og Arna.

Løyvingsnivå Bane

Utgifter til Bybanen går i dag til linje 1 som er traséen mellom Byparken i Bergen sentrum og til Bergen Lufthavn på Flesland.

Det er tatt inn ein budsjettforutsetning om at linje 2 til Fyllingsdalen vil ha oppstart og drift i desember 2022, og det vil medføre auke i utgifter til bane. Dato for oppstart og drift av linje 2 er ikkje bestemt ennå.

Forutan dagens 28 bybanevogner er det tinga 6 nye vogner. Desse skal dekke tilbodet på begge bybanestrekningane.

Løyvingsnivå Ferje

•

Med 24 samband langs fylkesvegane er Vestland eit av dei aller største ferjefylka i landet. I 17 av desse ferjesambanda er det elektriske hybridferjer, som primært vil køyra med elektrisk drivstoff. Det har ei stor positiv påverknad på klima, ved at ein får vesentlege kutt i CO₂-utsleppa.

Alle ferjekontraktane i Hordaland (17 ferjesamband) er bruttokontraktar der Vestland fylkeskommune sit på ansvaret for inntektene og operatør utfører drift etter gitt kontrakt. Ferjekontraktane i Sogn og Fjordane (7 ferjesamband) er alle nettokontraktar der operatør har inntektsansvar.

Det er ingen vesentlege endringar i tilbodet på ferje, men utgiftene aukar likevel monaleg i og med at ein har ein utbetalingsplan i bruttokontraktane til operatørane som varierer frå år til år. Kontantstraumen (utgiftene) gjekk ned for fylket i 2021, men aukar på nytt i 2022. Ordinære indeksreguleringar kjem i tillegg.

Løyvingsnivå Båt

Forutan å vere ein stor aktør på ferjesida har Vestland og ein stor del båtruter, frå lange ekspressruter til meir lokale ruter og skyssbåtar.

Det er ikkje lagt opp til vesentlege endringar i ruteproduksjonen på båtsida.

Lik som for ferje, er det for nokre av båtkontraktane lagt opp til varierende utbetalingsplan til operatørane. Også her er det ein auke i 2022 samanlikna med 2021. Ordinære indeksreguleringar kjem i tillegg.

Løyvingsnivå Fellestenester

Endringar i namn på løyvingsnivå: Nytt namn «Fellestenester».

Slik namnet har stått med ei opprømsing av aktivitetar i MOK og eit samleomgrep for Skyss, gir det ikkje eit rett bilete av kva som inngår i løyvingsnivået. I realiteten er det også aktivitetar som høyrer til i andre løyvingsnivå, til dømes serviceskyss som vert utgiftsført på busskontraktane på løyvingsnivå 1. Ved bruk av namnet «Fellestenester» både for Skyss og MOK-avdelinga i sektoren, skildrar ein aktivitetar ut mot tenestemottakar som ikkje er direkte knytt til dei andre løyvingsnivå for transportmidla buss, bane, båt og ferje. Eit døme på dette er TT-køyring som vert utført med drosjetransport.

Felleskostnader i Skyss omfattar kostnader knytt til oppgåver som er nødvendige for å tilby kollektivtransport og mobilitet som ei teneste til kunden. Dette er ulike driftsoppgåver, som kundesentertjenester, kommunikasjon og marknadsføring, billettkontrollar, drift- og vedlikehald av IT-system, infrastruktur og tekniske installasjonar, innhenting av kundeinnsikt gjennom ulike undersøkingar, digitale tenester som reiseapp og mobilbillett med vidare.

MOK - avdeling:
Transportordninga for funksjonshemma:

TT-ordninga har omlag 15.400 brukarar . Frå 01.01.2021 vart det ei felles organisering av denne oppgåva i heile fylket.

I tillegg til den fylkeskommunale løyvinga får fylket statlege midlar som skal gå til dei tunge brukarane (blinde/sterkt svaksynte og rullestolbrukarar). Det er budsjettert med 81,7 mill. kr i statlege midlar i 2022. I tillegg er det budsjettert med 47 mill. kr i fylkeskommunale midlar i 2022.

Det er ikkje budsjettert med utgifter til arbeidskøyring i 2022. Det gir ein budsjettreduksjon på 10 mill. kr. Dette føreset at kommunane frivillig går med på å ta over oppgåva, ref. sak 146/20 i fylkesutvalet. Administrasjonen har sendt ut brev til kommunane og bedt dei om å overta arbeidskøyringa frå 01.01.22.

Prosjekt og konsulentkostnader:

Løyvingsnivået dekkjer og konsulentkostnader til prosjekt. I tillegg ligg her og midlar til ymse kontingentar til interesseorganisasjonar som fylkeskommunen er med i. Midlar vert disponert av avdelingsdirektør. Det er budsjettert med 3,3 mill. kr i 2022 til dette.

Innfartsparkering:

Det er budsjettert med leige av innfartsparkeringsplassar på Os, Straume, Skogskiftet, Flesland kai og Knarvik, samt til vidare tilrettelegging av innfartsparkeringsplassar i samsvar med den vedtekne handlingsplanen for innfartsparkering 2018-2029. Det er budsjettert med 3,2 mill. kr i 2022.

Vidaregåande skuleskyss:

Vidaregåande skuleelevar som har rett på fri skyss får tildelt skulereisekort. I tidlegare Hordaland får skuleelevar som har eit godt rutetilbod på ettermiddag/kveldstid ikkje gratis skulereise kort, men vert synt til å kjøpa ungdomsbillett. For å sikra rett avgiftshandsaming vert verdien av skulereisekorta fakturert til avdelinga (MOK) og inntektsført på kollektiveininga.

Det er budsjettert med 43,1 mill. kr i 2022.

Lokale transporttilbod for ungdom (LTU):

LTU er ei tilskotsordning der kommunane kan søka om midlar til fleksible skyssløysingar til/frå fritidsaktivitetar på ettermiddag og kveldstid. Målgruppa er ungdom mellom 13 og 19 år. Det er budsjettert med 1,0 mill. kr i 2022.

Tilskot til lufthamner:

Det er budsjettert med tilskot til Stord lufthamn på 22,7 mill. kr. i 2022.

Løyvingsnivå Administrasjon

Budsjettet til administrasjon i mobilitetseininga omfattar i hovudsak lønskostnader til alle tilsette i sektoren. Mobilitetseininga Skyss har sju avdelingar, og det er eit pågåande arbeid som ser på oppgåveløysingar på nye måtar gjennom både digitalisering og effektivisering. Målet er å frigjere kapasitet på lengre sikt, men dette vil også krevje annan kompetanse enn det ein i dag har i mobilitetseininga.

Hovudarbeidsområda til avdelinga (MOK) er planlegging innafor samferdselsområdet, strategi og eigarstyring, løyveforvaltning og transportordninga for funksjonshemma.

3.3 Endringar frå 2021 til 2022 – tekniske justeringar

Løyvingsnivå 6: Administrasjon

Tekniske endringar	tal i 1000 kr
IKT- midlar som er overført frå MOK til IKT/SUD	- 700
60 % stilling som er overført SUD	- 540
Sum	- 1 240

3.4 Innarbeidde salderingstiltak: 191,5 mill. kr

Sektor og tiltak	MNOK i 2021 kr	Løyvingsnivå
Mobilitet og Kollektiv		
Salderingstiltak		
Avslutte ordninga med arbeidsreiser for TT-brukarar	-10,0	Fellestener
Reduksjon i indeksar, bonus og skoleskyss - buss	-40,0	Buss
Reduksjon i indeksar og bonus - ferje	-15,0	Ferje
Reduksjon i serviceavtalar, omprofilering felles merkevare o.a.	-20,0	Fellestener
Reduksjon i nye stillingar	-3,5	Administrasjon
Sum innsparingstiltak	-88,5	
Anna		
Statleg kompensasjon 2022 som følge av takstreduksjon ferje i 2021	-70,0	Ferje
Effektar knytt til pandemien	-33,0	Buss
Sum anna	-103,0	
Rest udekka	0,0	

3.5 Alternative salderingstiltak: 68 MNOK

Løyvingsnivå: Buss

Miljøtiltak: Erstatte biodiesel med autodiesel som også vil eliminere den nye veibruksavgifta på biodiesel. Innsparingssum: 50 mill. kr årleg.

Produksjon: Kutt i produksjon 18 mill. kr.

Klimavurdering drift

Mobilitet og kollektiv

Transporttenestene innan kollektiv står for størstedelen av klimagassutsleppa frå fylkeskommunen. Samstundes kan fylkeskommunen med satsing på desse tenestene bidra til meir berekraftig mobilitet og nullvekstmålet. Endringar i rutetilbodet kan difor gje større utslepp i kollektivdrifta, men mindre bruk av privatbil. Med teknologitiltak og fornybar energi kan utsleppa frå kollektivdrifta reduserast.

Bybane og endringar i rutetilbod

Bybanen står for nesten 25 % av kollektivreisene i Vestland fylke. Banen køyrer elektrisk og bidrar til fortetting og kortare reisevegar. Klimagassutslepp frå sjølve utbygginga av Bybanen ligg ikkje til dette løyvingområdet. Ved årsskiftet 2022/2023 startar etter planen drift av den nye bybanelinja til Fyllingsdalen. Linja vil både styrke det sentrumsretta tilbodet for planlagde byutviklingsområde i Bergensdalen, og vil utgjere eit nytt tilbod med potensiale for fleire kollektivreisande på tvers av bydelane sør for Bergen sentrum.

Skyss utviklar kontinuerleg tilbodet ut frå mål om nullvekst i persontrafikken i byområda. Det vert og gjort tilpassingar og justeringar i tilbodet i fylket slik at det vert enklare for fleire å nytte kollektivtransport. Av større ruteendringar for 2022 er det i budsjettet planlagt ei produksjonsauke i tråd med nyleg vedtekte trafikplan for Bergen sør og Bjørnafjorden (FUV, PS-107/2021).

Tiltaket gjeld etablering av regionstamlinje for sørkorridoren mellom Halhjem/Osøyro og Bergen busstasjon i samband med opning av ny E39 Svegtjørn-Rådal i 2022, samt enkelte justeringar i det lokale busstilbodet. Dette vil gje ei mindre auke i utslepp frå kollektivdrifta. Men den nye regionstamlinja vil gje raskare reiser mot Bergen og gode omstigningsmoglegheiter mot begge dei to bybanelinjene. Pendlingstal og -mønster gir potensiale for at fleire vel å reise kollektivt mellom Os og Bergen med dei planlagde endringane i tilbodet. Effekten av tiltaket på utsleppa frå transportsektoren vil vere avhengig av fleire forhold og verkemiddel frå ulike aktørar.

Teknologitiltak på buss, båt og ferje

Det er ikkje planlagt nye teknologitiltak for buss, ferje eller båt i 2022.

Ved hjelp av biodrivstoff og elektrifisering vart utsleppa frå bussdrifta redusert monaleg mellom 2019 og 2021. Om lag ti prosent av bussane er no elektriske. Temaplan for låg- og nullutsleppsbusar i Hordaland legg opp til innfasing av biodrivstoff innan 2025. Det finst ingen tilsvarande vedtak for Sogn og Fjordane. Dei neste kontraktfornyngane for buss i Nordfjord, Sunnfjord, Sogn, Hardanger og Voss, og Modalen og Vaksdal finn stad i 2024 og 2025.

For ferje vart elektrifiseringa på 17 samband gjennomført i 2020 og 2021. 22 av 28 ferjer er hybridelektriske. Dei neste kontraktfornyngane for ferje i Sogn og Fjordane finn stad mellom 2023 og 2027. For ferjesambanda er utsleppa drastisk redusert mellom 2018 og 2020 gjennom krav i dei nye kontraktane i Hordaland. Fleire av ferjekontraktene i Sogn og Fjordane skal fornyast i åra framover.

Dei neste båtkontraktane i fylket vert fornya mellom 2023 og 2028. Det er vedteke å elektrifisere båtsambandet mellom Bergen og Askøy. Vidare vert det etterspurd hybridelektriske løysingar på lokale båtruter i Sogn og Fjordane frå 2023/24. Også for båtsambanda mellom Bergen, Nordfjord og Sogn/Flåm vert det arbeid med å etterspørje nullutsleppsteknologi, men finansieringssituasjonen er uavklart. Vestland fylkeskommune samarbeider med andre fylkeskommunar i eit pilotprosjekt for utvikling av nullutsleppsfartøy. Det vert arbeid for eit pilotfartøy frå 2024.

Konkretisering av tiltak som bidreg til reduksjon av klimagassar

Tabell 1: Aktuelle tiltak som avdelinga har vedtatt eller har under planlegging, som kan bidra til reduserte klimagassutslepp

Namn tiltak/prosjekt	Ansvarleg for gjennomføring (avdelingsnivå)	Konkretisering av tiltak	Årleg kostnad i 2022-2025 (tall i 1000 kr)	Kryss av om tiltaket er:	
				Innanfor vedtatt kostnadsramme	Tilleggsforslag (behov for finansiering)
1. Biodrivstoff buss	Skyss	Innfasing i kontraktsområda Sunnhordland, Hardanger og Voss, Modalen og Vaksdal	15 – 20 MNOK		
2. Elektrifisering og biodrivstoff lokale båtruter Sogn og Fjordane	Skyss	Hybridelektrifisering og biodrivstoff	32-48 MNOK frå november 2023 eller mai 2024		
3. Elektrifisering og biodrivstoff Bergen-Nordfjord-Sogn/Flåm	Skyss	Hybridelektrifisering og biodrivstoff – finansieringssituasjon p.t. uavklart	65-94 MNOK frå desember 2024		

				Tidlegare oppgitt til 17 MNOK, under utgreiing på ny		
4.	Elektrifisering Askøysambandet	Skyss				
5.	Pilotfartøy nullutslepp	Fylkeskommunalt samarbeid		2,5 MNOK		

Infrastruktur og veg

4.1 Sektorbudsjett - løyingsnivå

Tabell med brutto driftsutgifter, driftsinntekter og netto driftsutgifter (i 2021- kr).

Alle tal i 1000 kr

Løyingsnivå		Budsjett 2021 (Rev.bud)	Budsjett 2022
Løyingsnivå Veg - drift og vedlikehald	Brutto driftsutgifter	1 183 100	1 175 100
	Driftsinntekter	0	0
	Netto driftsutgifter	1 183 100	1 175 100
Løyingsnivå FTU-midlar	Brutto driftsutgifter	16 818	16 818
	Driftsinntekter	0	0
	Netto driftsutgifter	16 818	16 818
Løyingsnivå Administrasjon av INV	Brutto driftsutgifter	25 438	25 348
	Driftsinntekter	0	0
	Netto driftsutgifter	25 438	25 438
Løyingsnivå Andre tiltak - INV	Brutto driftsutgifter	1 024	1 024
	Driftsinntekter	0	0
	Netto driftsutgifter	1 024	1 024
Sum sektor	Brutto driftsutgifter	1 226 380	1 218 380
	Driftsinntekter	0	0
	Netto driftsutgifter	1 226 380	1 218 380

Endring frå 2021 til 2022

Sektoren har ein reduksjon på 8 mill. kr i 2022 i høve 2021. Dette er knytt til det administrative innsparingsprogrammet og sektoren sin del av dette.

4.2 Kort omtale av dei ulike løyvingnivåa

Løyvingnivå Veg - drift og vedlikehald

Drift- og vedlikehaldsarbeidet på fylkesvegane vert utført av entreprenørar etter gjennomførte anbodskonkurransar.

Drift

Fylkesvegane i Vestland vert drifta gjennom driftskontraktar. I tillegg føreligg det nokon avtalar med kommunar om driftsoppgåver knytt til fylkesvegnettet. 2 nye driftskontraktar starta opp hausten 2021, Bergen-Os-Austevoll og Sunnfjord Sør. Hausten 2022 startar dei 2 kontraktane Hardanger og Sogn. Frå hausten 2022 er tall kontraktar redusert med 2 då Indre og Midtre Sogn er slege saman til Sogn og tilsvarande Indre Sunnfjord og HAFS til Sunnfjord Sør.

Driftskontraktar i 2022:

- DK1105 Indre Ryfylke 2015-2020 (opsjon på del av kontrakt)
- DK1201 ASOLA 2018-2023 (Kommunane Øygarden, Askøy og delar av Bergen)
- DK4604 Bergen-Os-Austevoll 2021-2026
- DK1203 Nordhordland 2019-2024
- DK1204 Hardanger 2016-2021 (opsjon til 31.august 2022)
- DK4602 Hardanger 2022-2027 (oppstart 1.september 2022)
- DK1206 Voss 2016-2024
- DK1208 Sunnhordland 2019-2024
- DK1401 Indre Sogn 2014-2019 (opsjon til 31.august 2022)
- DK1402 Midtre Sogn 2016-2021 (opsjon til 31.august 2022)
- DK4608 Sogn 2022-2027 (oppstart 1.september 2022)
- DK1404 Ytre Sunnfjord 2018-2023
- DK4607 Sunnfjord Sør 2021-2026
- DK1406 HAFS 20017-2022 (vert avslutta 31.august 2022)
- DK1407 Nordfjord 2019-2023

Elektrokontraktar i 2022:

- E1260 Hordaland Vest 2016-2022 (vert avslutta 31.august 2022)
- E1260 Hordaland Vest 2022-2027 (oppstart 1.september 2022)
- E1261 Hordaland Aust 2016-2021 (opsjon til 31.januar 2022)
- E1261 Hordaland Aust 2022-2027 (oppstart 1.februar 2022)
- E1454 Sogn 2017-2022 (vert avslutta 31.mai 2022)
- E1454 Sogn 2022-2027 (oppstart 1.juni 2022)
- E1455 Fjordane 2017-2022 (opsjon til 31.mai 2023)

Andre utgifter er mellom anna straum til veglys og linjeleige på nødkommunikasjonsutstyr.

Det er sett av 746 mill. kr til drift i budsjettet for 2022. Beløpet dekkjer fylkeskommunen sine forpliktingar i høve til inngåtte kontraktar med entreprenørar. I driftskontraktane er det høve til å utføre tilleggstenester, men dette handlingsrommet vert mindre for kvart år då det er ein stor auke i dei faste utgiftene i kontraktane. Det fører til at det meste av det avsette beløpet på 746 mill. kr går til kontraktsfesta beløp/forpliktingar.

Vedlikehald

Det er eit stort vedlikehaldsbehov på vegnettet til Vestland fylkeskommune, og det krevst store løyvingar for å ta att vedlikehaldsetterslepet. Løyvinga i 2022-budsjettet er ikkje stor nok til å ta att noko etterslep. For låg løyving til vedlikehald over tid gjer at installasjonar får kortare levetid. Problemet blir ikkje synleg før etter fleire år når vegar og bruer må stengast eller nødreparerast.

Budsjettet til vedlikehald er delt inn i 4 kategoriar; desse er omtala under. I alle kategoriane er det dei mest naudsynte tiltaka som vert prioritert.

Tunnel – ordinært vedlikehald

Det vert sett av 77,5 mill. kr til vedlikehaldstiltak i tunnel. I denne summen ligg også fylkeskommunen sin forplikting i høve kontrakt DK4611 Vedlikehaldskontrakt tunnel 2021-2025 med 74 mill. kr. Tidlegare var det slik kontrakt i Bergen, no blir den utvida med resten av fylket etterkvart som det blir nye driftskontraktar. Tunnelvedlikehaldskontrakten omfattar reinhald, koordinering av stenging av tunnelar ved arbeid, inspeksjon

av installasjonar og bergstruktur, spettreinsk og fjellsikring, vedlikehald av vass og frostsikring og kvitmåling av tunnelprofil etter bestilling.

Utover denne summen på driftsbudsjettet er det også sett av midlar på investeringsbudsjettet. Desse er knytt til oppgradering av tunnelar som følgje av krav i tunnelsikkerheitsforskrifta.

Bru/ferjekai

Det vert sett av 95,5 mill. kr til vedlikehaldstiltak på bruer og ferjekaier. Det er utfordringar knytt til bruvedlikehald då forfallet knytt til bruer er 3,6 milliardar kroner. Kaiar er i dårleg stand og ikkje tilfredsstillande for dagens ferjemateriell. Kaiane må fungere og blir fortløpande reparert.

Fagkontraktar bru/kai i 2022:

Bru Hordaland 2021-2023

Bru Sogn og Fjordane 2021-2022

Fagkontrakt kai 2021-2026

Av løyvinga på 95,5 mill. kr er det sett av 89,5 mill. kr til forpliktingar i kontraktane samt bindingar i høve pågåande vedlikehaldsprosjekt.

Dekkelegging/oppmerking

Det vert sett av 95,1 mill. kr til dekkelegging og oppmerking. Med dette nivået vil det ta omlag 70 år før me kjem rundt med dekkelegging, noko som er langt over levetida til dekke som er 8-20 år. Konsekvensen kan vere at dekke bryt saman, auke i utgifter til drift og vedlikehald og utfordringar med brøyting og skade/fare for trafikkantar.

Vegutstyr, miljø og andre tiltak

Det vert sett av 20,8 mill. kr til ulike tiltak innan rekkverk, grøfter, murar, skilt og servicebygg.

Administrasjon - fagseksjonane

Det er sett av 140,2 mill. kr til fagseksjonane i avdeling for infrastruktur og veg. Dette skal m.a. dekke løns- og personalkostnader, bilutgifter, IKT-/lisenskostnader, konsulentutgifter og reiseutgifter. Løyvinga vert sett i samanheng med løyvinga på løyvingnivå 62 Administrasjon av Infrastruktur og veg på 25,4 mill. kr.

Løyvingnivå FTU-midlar

Løyvingnivået har eit budsjett på 16,8 mill. kr. Midlane vert m.a. nytta innafor 3 ulike tilskotsordningar som vert følgt opp av Trafikktryggingsutvalet (FTU). Dette er :

- Fysiske trafikktryggingstiltak
- Utarbeiding av kommunale trafikktryggingssplanar
- Trafikktryggingssaktivitetar

Løyvinga skal også dekkje driftskostnader til Trygg Trafikk, jf. samarbeidsavtalen, samt trafikktryggingsspris for Vestland fylkeskommune. SAMO gjer nærmare vedtak om fordeling av midlane.

Løyvingnivå Administrasjon av Infrastruktur og veg

Løyvinga på 25,4 mill. kr dekkjer løns- og personalkostnader knytt til leining og stabsfunksjonar. Løyvinga vert sett i samanheng med løyving til Administrasjon - fagseksjonane på 140,2 mill. kr som er budsjettert under løyvingnivå 60.

Løyvingnivå Andre tiltak - Infrastruktur og veg

Løyvinga på 1,0 mill. kr dekker bl.a årleg tilskott til drift av Tindevegen mellom Årdal og Luster.

4.3 Endringar frå 2021 til 2022 – tekniske justeringar

Løyvingnivå 60: IKT- midlar som er overført frå INV til IKT/SUD: -1,7 mill. kr

4.4 Innarbeidde salderingstiltak: 95 MNOK

Løyvingnivå Veg - drift og vedlikehald, Salderingstiltak - tekst og tal.

Fylkeskommunedirektøren meldte i arbeidsdokument 2/21 til finansutvalet at nye kontraktar er blitt dyrare, ein årleg auke på meir enn 50 mill. kr. Dette gjeld både drifts- og vedlikehaldskontraktar som går over fleire år. Fylkeskommunedirektøren vurderer den årlege auken i inngåtte kontraktar til å vere om lag 87 mill. kr. For å dekke inn denne auken i inngåtte kontraktar er tiltak på desse områda blitt nedprioritert:

Dekkelegging/oppmerking: - 63 mill. kr
 Vegutstyr, miljø og andre tiltak: - 21 mill. kr
 Bru/kai: - 3 mill. kr

Grunngjevinga for dette er at det på desse områda ikkje er bindingar i form av kontraktar, samt at dette vert vurdert som minst kritisk på kort sikt.

Løyvinga til administrasjon er også redusert med 8 mill. kr. Innsparingstiltaka er mindre reiseverksemd og ulike effektiviseringstiltak.

4.5 Alternative salderingstiltak: 46,9 MNOK

Løyvingsnivå Veg - drift og vedlikehald, Salderingstiltak - 46,9 MNOK

I tabellen nedanfor er det lista opp ulike tiltak som er innarbeidd i det salderte budsjettframlegget. Dette er tiltak som ikkje er påbegynt og som kan nyttast som alternative salderingstiltak. I tillegg til tabellen kan også løyvinga til dekke/oppmerking på 95,1 mill. kr nyttast. Den løyvinga er ikkje så langt blitt fordelt på konkrete strekningar.

Prioriterte tiltak - drift	14 550 000
<i>Fv. 362 Revheimsvegen; utgliding</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 548; kantforsterking</i>	<i>550 000</i>
<i>BOA; generelt i kontrakten, etterslep</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 5720; Mur held på å rase ut</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 5723 Hogrenning (Lodalen); mur på veg ut</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 5613; utliding, plastring og muring</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 5683 og fv. 55 Vadheim; Sognemurer</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 5678; fare for hukiing av plog</i>	<i>2 000 000</i>
Prioriterte tiltak - elektro	2 000 000
<i>Fv. 60 Stryn-Visnes; utskifting kabelstrek</i>	<i>2 000 000</i>
Prioriterte tiltak - tunnel	3 500 000
<i>Fv. 92 Søreidtunnelen; sikringstiltak</i>	<i>3 500 000</i>
Prioriterte tiltak - bru/kai	6 000 000
<i>Korresjonsbehandling fleire kaiar</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 5582; overvåking seglingslys bruer</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 615 Løkkebø I,II,III, IV, V og VI</i>	<i>2 000 000</i>
Prioriterte tiltak - vegutstyr, miljø og andre tiltak	20 800 000
<i>Fv. 5120 Sjusetevegen; rep av murar</i>	<i>2 000 000</i>
<i>Fv. 550; Forsterkningstiltak før dekkelegging</i>	<i>5 900 000</i>
<i>Fv. 5613 Hausagjelet; setningsskade</i>	<i>2 000 000</i>

Fv. 5600 Arnafjorden/Valsvikhammaren; stikkrenner	900 000
Fv. 5678; Rep av mur pga utgliding	2 000 000
Byte ut lysarmatur, generelt	2 000 000
Fv. 5328 Fabrikkgaten, Kanalveien; styreskap	2 000 000
Fv. 618; utskifting av lågt/øydelt rekkverk	2 000 000
Fv. 5744; låge støypekantar og stabbesteinar	2 000 000
	46 850 000

Ved ein eventuell rammeauke på 25 mill. kr er følgjande tiltak prioritert:

Fv. 5392 Bordlavegen – Rokne, ut betring vassproblem	2 000 000	Sjåast saman med punktet under.
Fv. 5392 Lysanlegg ved Rokne, utbetre feil og manglar	2 000 000	Sjåast saman med punktet over.
Sideterreng/rekkverksvedlikehald	5 000 000	
Forarbeid dekke	5 000 000	Sjåast mot punktet under.
Dekke	11 000 000	
SUM	25 000 000	

Her er det lange uprioriterte lister på tiltak, slik at det ikkje er problem med å få ei ytterlegare rammeauke.

4.6 Klimaomtale

Fylkeskommunen skal tilby eit effektivt, tilgjengeleg, sikkert og miljøvennleg vegsystem som dekker samfunnet sitt behov for transport og som fremjar regional utvikling. Dette skal mellom anna gjerast ved å redusere klimagassutslepp på vegen til eit lågutsleppssamfunn, og tilpasse infrastrukturen til eit endra klima med mellom anna meir nedbør.

Det vert arbeidd med eit auka fokus på å stille gode klima og miljøkrav i kontraktar og anbod. Det er i kontraktar med entreprenørane at ein har høve til å sette krav til klima og miljø. Kvalifikasjonskrav som vert stilt er sertifisering etter ISO 14001 (2015), EMAS (EU EcoManagement and Audit Scheme for environmental management) eller Miljøfyrtårn. Vidare vert det stilt krav til at alle dieseldrivande køyretøy og maskiner som vert nytta i kontrakten, skal ha EURO 6 eller STEG 4 godkjenning og rapportere månadleg på energiforbruket.

I 2021 vart det starta eit forprosjekt for å kartlegge korleis klimafotavtrykket til fylkesvegane kan reduserast og kartlegge moglege løysingar for å nå målet om lågutslepps-fylkesvegbygging. Dette forprosjektet skal vurdere potensialet for reduksjon av direkte og indirekte klimagassutslepp i ulike fasar og typar vegprosjekt. Fylkeskommunen har fått innvilga 0,225 mill. kr i Klimasatstilskot frå Miljødirektoratet til denne utgreinga. Ein rapport for forprosjektet er venta å vere klar innan 3.kvartal 2022.

Fylkeskommunen har også fått tildelt 1 mill. kr i Klimasatstilskot til ei 2-årig prosjektstilling som skal arbeide systematisk med klimakrav i anskaffingane. Utgangspunktet for dette arbeidet vil vere resultatane frå forprosjektet for lågutsleppsfylkesvegar.

Drift og vedlikehald av fylkesvegane i Vestland vil med framtidige klimaendringar sannsynlegvis ha auka press i åra framover. Med aukande mengd nedbør og meir ekstremvær vert vegane enno meir utsett for slitasje. Forsvarleg og berekraftig forvaltning av fylkesvegnettet krev at vi i større grad utbetrar og tek vare på det

eksisterande vegnettet. Fylkeskommunen samarbeider med andre vegeigarar, planmyndigheiter og forskingsinstitusjonar for å utveksle kunnskap og erfaringar om klimatilpassing av vegnettet.